Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102052

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-07-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пригодій Оксана Сергіївна

2. Pryhodii Oksana Serhiivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Філологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 23-06-2021

Спеціальність за освітою: Переклад

Місце роботи здобувача: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.001.176

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.31.41

Тема дисертації:

1. Репрезентація ядерного концепту ПРИРОДА в англомовних перекладах сучасної української прози: лінгвокультурологічний підхід.

2. The representation of the nucleus NATURE concept of the modern Ukrainian prose in the English translation: the lingua-cultural aspect.

Реферат/анотація:

1. Особливе значення для дослідження ядерного концепту ПРИРОДА в англомовних перекладах сучасної української прози у контексті лінгвокультурологічного підходу має термін «концепт». «Концепт» є терміном, що уособлює ментальні пласти культури, які проєктуються на навколишній світ та відображають вироблені тисячоліттями цінності народу – з його історією, мовою, культурною спадщиною, світобаченням та світовідчуттям. Концепт – це міждисциплінарне явище, яке можна розглядати у фокусі як лінгвістичного, так і культурологічного, філософського, літературознавчого, психологічного вчень. У перекладознавчому плані концепт є провідником до іншої культури, що дозволяє простежити відмінності й певні особливості країни, літературу якої представляє автор, та призвичаїти до них читача. Завдяки вивченню концепту та

концептуальної картини світу перекладач переносить думки, міркування, культурні маркери до свого мовного простору, чим і створює підґрунтя для міжкультурної комунікації та фундамент для дослідження позамовних чинників перекладу. Дослідження концепту є нині актуальним питанням у царині перекладознавства, адже виокремлення певного концепту у вирі когнітивних та культурологічних учень зарекомендувало себе невід'ємною частиною аналізу художнього твору та особливостей відтворення одиниць у перекладі. Задля розуміння використання, систематизації та членування концептів важливими є визначення їх структури, категоризація, встановлення типології. Саме завдяки цим знанням можливий поглиблений аналіз використаних лексичних одиниць та методів втілення цих складників у перекладеному тексті. У цій науковій роботі увагу зосереджено на ядерному концепті ПРИРОДА, адже твори Тараса Прохаська, Костя Москальця та Марії Матіос просякнуті проявами природних стихій і природних явищ; окрім того, концепт ПРИРОДА є глибинним, архетипним для людини, що і надає йому вагомості у людській свідомості. Зазначений концепт має розгалужену польову модель із концептуальними ознаками та знаходить своє втілення в текстах перекладу англійською мовою. Розглянуто прояв діалектного мовлення – крізь призму надбань лінгвокультурології як чинника культури. Діалектне мовлення як складова культури оперізує твори названих вище сучасних українських письменників, адже діалект – це прояв культури мовлення регіонів, які є рідними для них. Власне, через діалект читач дізнається багато нового, незвичного та інакшого про побут, предмети одягу, традиційні страви західної частини України, що є певним чином краєзнавчою екскурсією регіоном. Також саме діалект надає локального колориту та збагачує образні інтенції авторів завдяки вживанню своєрідних мовних покручів, які постають неабияким випробуванням при їх відтворенні для перекладача. На вибір стратегій та прийомів перекладу головним чином впливають два чинники. Перший – поширення української літератури у світі, її популяризація. Ідея імпорту культурного капіталу сучасної України доповнюється й корегується міркуваннями економічної доцільності – бажанням видавців опублікувати комерційно успішний, привабливий для англомовного читача продукт, який зможе конкурувати з літературою з інших країн та зайняти свою нішу на ринку перекладної літератури. Ці характерні мотиваційні риси англомовних перекладів моделюються певними факторами, які впливають на рецепцію художнього твору як естетичного продукту цільовими споживачами, а саме орієнтацією на масового читача. Тому застосовані перекладацькі прийоми не мають вузькопрофільного характеру (як-от філологічний переклад для академічних спільнот) чи експериментального характеру (скажімо, для розвитку певної мистецької школи тощо). Навпаки: всі перекладачі більш-менш послідовно прямують магістральним шляхом створення збалансованого перекладу, який водночас є серединним шляхом між опозиційними одна до одної стратегіями, чи методами, перекладу-форенізації (очужинення) й перекладу-доместикації (одомашнення).

2. The term “concept” is at the crux of the matter when scrutinizing the ways the nucleus NATURE concept can be represented in the English translation of modern Ukrainian prose through the prism of lingua-cultural studies. The “concept” is a multifaceted term that embodies the cultural layers by projecting the values of the people with their history, language, cultural heritage, and worldview. The concept straddles linguistic, cultural, philosophical, literary, and psychological doctrine. In the light of translation studies, the concept is a guide to another culture which allows you to delineate the unique features and some distinctive points of the author’s original text and thereby accustom them to the reader’s everyday routine. Through the concept study and that of the conceptual world picture, the translator channels his/her thoughts, reasoning, and cultural markers to his/her own language which is a foundation for intercultural communication and a building block for the extra-linguistic factors of translation studies. The concept interpretation is one of the current hot topics in the realm of translation studies because the accentuation of a specified concept in the vortex of cultural studies has proven to be an integral part of the literary analysis and the way it is rendered in the translation. In order to grasp a better understanding of how to use, systemize and articulate the concepts, one has to define its structure, category and typology. Due to that knowledge, the researchers can conduct an in-depth analysis of the used lexical units and the methods of applying those components in the translated text. In our paper we focus on the nucleus NATURE concept, because the works of Taras Prokhasko, Kostiantyn Moskalets and Maria Matios brim over with natural elements and natural

phenomena. Moreover, the NATURE concept runs skin-deep and is an archetype which is intrinsic in human consciousness. The NATURE concept has a multi-branched component structure that encompasses conceptual features and finds its way into translation. We explore the way the dialect features in the translated texts as a cultural ingredient. The dialect as a cultural component imbues the works of selected modern Ukrainian authors with local colour and enriches the author's figurative intentions through the usage of certain linguistic twists which pose a real challenge for the translator to render in the translated text. We relate the dialect to linguaculturology, because it showcases the way people speak in that region and is native to our writers. The dialect enables readers to experience something new when reading about everyday chores, clothing, and traditional dishes of the Ukrainian western region. In some way the dialect gives a tour of the local history. It is worth noting that the translator's decision to use certain methods is motivated by such factors as the spread of the Ukrainian literature around the world. The economy gears up such an idea of importing the modern Ukrainian cultural capital: the publishers' craving for a product that is both commercially successful and attractive to English-speaking readers. In addition to that, it should be viable to compete with literature from other countries and occupy its niche in the market of translated literature. These motivational pushes are modeled by certain factors that influence the reception of the literary piece as an aesthetic product by target consumers: namely, with the focus on the mass reader. The translation must meet the receptive demands of modern global English readers, i.e., be conventional, easy-to-read, and have a fresh feel not only in terms of the plot but also in terms of the language. That is to say, it should contain both the elements of foreignization and domestication in such proportions as to suit the aesthetic tastes and expectations of the target reader. The selected material should adjust to the modern readers' demands where translation decisions are a set of conscious choices of the techniques and strategies (translation methods), such as domestication or foreignization for the targeted English-speaking audience. Such are the central points of the successful reception: readability, harmony of the work at different reading levels and attractive cover of the final product.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коломієць Лада Володимирівна
2. Kolomiiets Lada Volodymyrivna

Кваліфікація: д.філол.н., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кудрявцева Наталя Сергіївна
2. Kudriavtseva Natalia Serhiivna

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сидоренко Сергій Іванович
2. Sydorenko Serhii Ivanovych

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дорофеєва Маргарита Сергіївна
2. Dorofeieva Marharyta Serhiivna

Кваліфікація: к.філол.н., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скрильник Сергій Вікторович
2. Skrylnyk Serhii Viktorovych

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Іваницька Марія Лонгинівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Іваницька Марія Лонгинівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності



Юрченко Т.А.